

شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه آموزشی دوره تحصیلی دکتری تخصصی

مقدمه

با استناد به قانون اهداف، وظائف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۸۳/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی و در اجرای مفاد ماده ۲ "سیاست‌ها و ضوابط اجرایی حاکم بر آموزش عالی در جمهوری اسلامی ایران" (موسوم به طرح آمایش) مصوب ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی، و پیرو ابلاغ آئین‌نامه یکپارچه آموزشی دوره‌های تحصیلی کاردانی/کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی مصوب جلسه ۸۸۹ مورخ ۹۶/۱۰/۳۰ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و تفویض اختیار صورت گرفته به دانشگاه‌های سطح ۱ و ۲ دولتی در خصوص تدوین شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه فوق‌الذکر موضوع نامه شماره ۲/۶۹۴۳۰ مورخ ۹۷/۳/۱ معاون آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، بدینوسیله شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه آموزشی دوره تحصیلی دکتری در دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان به شرح زیر تصویب و جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

تعاریف

۱. وزارت: منظور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. دانشگاه: منظور هر یک از دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی (اعم از دولتی و غیردولتی) است که دارای مجوز تاسیس از مراجع ذی‌ربط بوده و مجری دوره دکتری تخصصی هستند.
۳. آموزش رایگان: منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی بدون پرداخت هزینه در دانشگاه‌های استفاده کننده از بودجه عمومی دولت است.
۴. دانشجو: فردی است که در یکی از دوره‌های آموزش عالی برابر ضوابط معین پذیرفته شده، ثبت نام کرده و مشغول به تحصیل است.
۵. دانش‌آموخته: فردی است که یکی از رشته‌های دوره‌های تحصیلی مصوب را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوط را دریافت کرده است.
۶. حضوری: شیوه‌ای از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیت‌های تحصیلی دانشگاه شرکت می‌کند.
۷. شهریه‌پرداز: منظور آموزش دانشجو در یک دوره تحصیلی، به ازای پرداخت هزینه‌ها است.
۸. نیمسال تحصیلی: بازه زمانی تعیین شده که شامل ۱۶ هفته آموزش و دو هفته امتحانات پایانی است.
۹. بازه تابستانی: بازه زمانی شامل ۶ هفته آموزش یک هفته امتحانات پایانی است.
۱۰. برنامه درسی: مجموعه به هم پیوسته‌ای از دروس هر رشته تحصیلی با هدفی مشخص، مصوب مراجع قانونی است.
۱۱. واحد درسی: ارزش مقداری درسی است که مفاد آن برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۲ ساعت، کارگاهی یا عملیات میدانی (بازدید علمی) ۴۸ ساعت، کارورزی یا کار در عرصه ۶۴ ساعت و کارآموزی ۱۲۰ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی یا بازه تابستانی است و طبق برنامه درسی مصوب اجرا می‌شود.
۱۲. درس جبرانی: درسی است که با تایید گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، در آغاز دوره تحصیلی، ضروری تشخیص داده می‌شود.
۱۳. رشته تحصیلی: یک شعبه فرعی از شاخه‌های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر شاخه‌های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی می‌انجامد.

۱۴. **گرایش تحصیلی:** به شعبه‌ای از یک رشته که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق می‌شود. اختلاف درس‌ها در دو گرایش از یک رشته، نباید از ۷۰ درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.

۱۵. **دکتری تخصصی:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی ارشد آغاز می‌شود و شامل ۳۶ واحد درسی است.

۱۶. **گروه آموزشی:** بنیادی‌ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیأت علمی با تخصص مشترک، در یک رشته علمی خاص یا چند رشته متجانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل می‌شود.

۱۷. **شورای آموزشی:** یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی راهبردی در امور آموزشی دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجو در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی تشکیل می‌گردد.

۱۸. **شیوه آموزشی-پژوهشی:** شیوه‌ای تحصیلی در دوره دکتری تخصصی که برنامه درسی مربوط به آن، علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر اجرای یک پروژه تحقیقاتی است که منجر به رساله می‌شود.

۱۹. **ارزیابی جامع:** بررسی همه جانبه از توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی دکتری تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره برگزار می‌شود.

۲۰. **رساله:** مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دوره دکتری تخصصی و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی، با راهنمایی استاد/استادان راهنما و حسب مورد بر اساس استانداردهای پژوهشی با هدف توسعه مرزهای دانش تدوین می‌شود.

۲۱. **استاد راهنما:** یکی از اعضای هیأت علمی دارای مدرک دکتری است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام رساله بر عهده دارد.

۲۲. **استاد مشاور:** یکی از اعضای هیأت علمی و یا فرد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام رساله بر عهده دارد.

۲۳. **هیأت داوران:** اعضای هیأت علمی یا افراد متخصص دارای صلاحیت دانشگاهی هستند که برای ارزیابی کمی و کیفی رساله دانشجو در دوره دکتری تخصصی مطابق دستورالعمل مصوب دانشگاه انتخاب می‌شوند.

ماده ۱. هدف

هدف از تدوین این شیوه‌نامه، انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان از طریق تعیین چارچوب قانونی برای اجرای هماهنگ، یکپارچه و صحیح برنامه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی کشور به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد، آشنا با علم و آخرین دستاوردهای علمی و منطبق با نیازهای جامعه، در راستای بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های موجود برای ارتقای سطح کیفی آموزش و پژوهش در دوره دکتری است.

۲. **ماده ۲.** شرط ورود به دانشگاه، تایید شایستگی‌های عمومی از طریق پذیرفته شدن در آزمون ورودی و یا کسب پذیرش از دانشگاه طبق ضوابط و مقررات مصوب وزارت است.

۳. **ماده ۳.** آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام واحدی است.

۴. **ماده ۴.** دانشگاه موظف است برای دوره‌ای که مجوز آن را از مراجع قانونی دریافت نموده است، دانشجو بپذیرد و فقط برنامه‌های آموزشی و درسی که براساس ضوابط ابلاغی وزارت تدوین گردیده است، را اجرا نماید.

تبصره ۱. برنامه ریزی و تصمیم گیری درباره تقویم آموزشی، چگونگی اعلام و ثبت نمره، زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، نحوه اعتراض به نتایج امتحانات، تاریخ تجدید نظر و غیره، بر اساس تقویم آموزشی سال تحصیلی و طبق دستورالعمل اجرایی امور آموزشی و دستورالعمل امتحانات مصوب شورای آموزشی دانشگاه انجام می شود.

تبصره ۲. چگونگی و ترتیب ارائه دروس هر رشته و یا گرایش و رعایت پیش نیاز هر درس طبق برنامه درسی مصوب، برعهده گروه آموزشی است.
تبصره ۳. دانشجویان موظف به ثبت نام و انتخاب واحد در تمامی نیمسال های تحصیلی هستند. ثبت نام و انتخاب واحد با تاخیر در هر نیمسال تحصیلی تا قبل از اتمام زمان حذف و اضافه با ارائه دلایل موجه با پرداخت هزینه دیرکرد همراه بوده و پس از آن دانشجو بایستی در آن ترم از مرخصی تحصیلی استفاده نماید. در صورتی که دانشجو در مهلت مقرر ثبت نام ننماید و تا پایان نیمسال درخواست مرخصی نکرده باشد، به عنوان عدم مراجعه تلقی و از ادامه تحصیل محروم می گردد.

تبصره ۴. در مقطع دکتری ارائه دروس به صورت معرفی به استاد امکان پذیر نمی باشد.

تبصره ۵. سقف تعداد واحد برای هر رشته، گرایش بر اساس سرفصل های مصوب و ابلاغی از سوی وزارت می باشد و عددی ثابت است.

ماده ۵. آموزش رایگان برای هر دانشجو، در هر دوره تحصیلی صرفاً یکبار و در یک رشته تحصیلی امکان پذیر است.

تبصره ۱. دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت حذف غیرموجه درس به تشخیص دانشگاه یا به دست نیاوردن نمره قبولی در هر درس، برای انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین آن، موظف به پرداخت هزینه درس مطابق تعرفه مصوب هیأت امنای دانشگاه است.

تبصره ۲. در شرایط خاص، حذف یک یا تمام دروس یک نیمسال تحصیلی با درخواست کتبی دانشجو و تایید دانشگاه، قبل از شروع امتحانات و با رعایت احتساب در سنوات تحصیلی امکان پذیر است.

تبصره ۳. حذف اضطراری به صورت موردی (حذف تک درس) با رعایت کلیه شرایط زیر و با تصویب شورای آموزشی دانشکده امکان پذیر است:

- رعایت مقررات حداقل واحد قابل اخذ در نیمسال
- پرداخت هزینه درس اخذ شده
- رعایت پیش نیازی درس (درس مورد نظر جزء دروس پیش نیاز نباشد)
- در مهلت اضطراری برابر تقویم دانشگاه

تبصره ۴. حذف کلیه دروس یک نیمسال تحصیلی (حذف ترم) تا ۱۰ روز قبل از شروع امتحانات، با درخواست کتبی دانشجو و تصویب در شورای آموزشی دانشکده، با رعایت سنوات مجاز تحصیل امکان پذیر است. نیمسال مذکور جزو سنوات مجاز تحصیل محسوب شده و دانشجو موظف است شهریه دروس حذف شده را برابر تعرفه مصوب هیأت امنای دانشگاه پرداخت نماید.

تبصره ۵. حذف موجه یک یا چند درس با تایید گروه آموزشی تحت شرایط زیر و با ارسال مدارک و تصویب در شورای آموزشی دانشکده امکان پذیر است:

- دانشجویانی که به دلایل پزشکی در بیمارستان بستری بوده و مدارک درمانی (خلاصه پرونده بستری، گواهی ترخیص، گواهی پزشک معالج و نسخه های دارویی) را حداکثر ۴۸ ساعت پس از ترخیص از بیمارستان به معاونت آموزشی دانشکده ارائه نمایند.
- در صورت فوت یکی از اقوام درجه اول در تاریخ امتحان با ارائه گواهی فوت

تبصره ۶. درخواست حذف کلیه دروس نیمسال به علت بیماری یا حادثه تنها در صورتی قابل بررسی است که دانشجو در هیچ امتحانی شرکت نکرده باشد. همچنین امکان بررسی حذف پزشکی درس پس از امتحان وجود ندارد.

تبصره ۷. حذف کلیه دروس نیمسال به دلایل پزشکی، پس از طرح و تصویب در شورای دانشکده، در مواردی که منجر به مرخصی بدون احتساب در سنوات شود، لازم است به تایید شورای آموزشی دانشگاه و کمیسیون موارد خاص دانشگاه برسد.

ماده ۶. حضور دانشجو در تمام جلسات کلاس درس دوره‌های تحصیلی حضوری، الزامی است.

تبصره ۱. اگر دانشجو در درسی بیش از ۳/۱۶ جلسات کلاس و یا در جلسه امتحان پایان نیمسال همان درس غیبت کند، نمره آن درس صفر خواهد شد و در صورتی که به تشخیص شورای آموزشی دانشکده، غیبت دانشجو موجه تشخیص داده شود، آن درس صفر از مجموع واحدهای آن نیمسال حذف می‌شود. در این صورت، رعایت حداقل شش واحد در طول نیمسال برای دانشجو الزامی نیست ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو مدت مجاز سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود و در مشروطی دانشجو نیز موثر است.

تبصره ۲. غیبت قبل از حذف و اضافه در دروسی که دانشجو در زمان حذف و اضافه انتخاب می‌نماید، جزو غیبت‌های دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره ۳. حضور دانشجو در تمامی برنامه‌های درسی و دیگر فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی دوره زیر نظر استاد راهنما الزامی است.

ماده ۷. پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس، توسط عضو هیأت علمی یا مدرس همان درس و براساس حضور و شرکت در فعالیت‌های کلاسی و نتایج امتحانات ارزشیابی می‌شود.

تبصره ۱. برگزاری آزمون کتبی برای درس‌های نظری الزامی است.

تبصره ۲. مدرس دروس دکتری باید دارای حداقل مرتبه استادیاری و حداقل یک نیمسال سابقه تدریس دروس نظری در دوره کارشناسی و یک نیمسال سابقه تدریس دروس نظری در دوره کارشناسی ارشد باشد.

تبصره ۳. جهت اعلام نمره به صورت ناتمام، استاد مربوطه باید دلایل توجیهی آن را حداقل ۱۵ روز قبل از شروع امتحانات به تایید شورای گروه آموزشی مربوطه رسانده و در شورای آموزشی دانشکده به تصویب برسد. در این صورت نمره آن درس باید حداکثر ۸ هفته پس از پایان امتحانات آن نیمسال گزارش گردد.

تبصره ۴. در خصوص دروس انفرادی مانند مساله مخصوص، موضوع ویژه، سمینار، و ... دانشجو موظف است حداکثر دو هفته پس از آخرین مهلت حذف و اضافه نیمسال انتخاب درس، هماهنگی لازم را برای تعیین استاد راهنما و عنوان کلی موضوع با گروه و استاد مربوطه انجام دهد. در صورت عدم مراجعه دانشجو برای تعیین عنوان و استاد راهنما در مهلت مقرر و با گزارش مدیر گروه، درس انتخاب شده از آن نیمسال حذف می‌شود. گزارش نهایی درس بهتر است پس از تنظیم تحت نظر استاد درس، در همان نیمسال تحصیلی به استاد درس تحویل داده شود. نمره دروس انفرادی تا پایان نیمسال دوم پس از انتخاب درس (به انضمام تابستان) بایستی توسط استاد درس ثبت شود. در صورت عدم ثبت نمره در مهلت مقرر، نمره درس در کارنامه صفر منظور خواهد شد. در چنین شرایطی دانشجو باید درس را مجدداً انتخاب نماید.

تبصره ۵. در صورتی که در سرفصل درس ارائه سخنرانی پیش‌بینی شده باشد، لازم است دانشجو گزارش را در تاریخی که گروه برای این منظور در هر نیمسال تنظیم می‌کند به صورت سخنرانی ارائه دهد.

ماده ۸. سقف مدت مجاز تحصیل در هر دوره محدود است و با اتمام سنوات مجاز، امکان ادامه تحصیل در آن دوره از دانشجو سلب می‌شود.

تبصره. ادامه تحصیل دانشجوی مشروط «در سنوات مجاز» منوط به تایید مراجع قانونی دانشگاه است.

ماده ۹. مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری تخصصی حداقل ۶ و حداکثر ۸ نیمسال است و تحصیل در این دوره به صورت تمام وقت است.

تبصره ۱. در صورتی که دانشجو در مدت مقرر دانش آموخته نشود، دانشگاه اختیار دارد مدت تحصیل وی را حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی افزایش دهد.

تبصره ۲. تحصیل همزمان دانشجوی این دوره در همان دوره یا دوره‌های تحصیلی ممنوع است.

تبصره ۳. برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان، تحصیل در نیمسال نهم کماکان به صورت رایگان اما در نیمسال دهم و پس از آن منوط به پرداخت شهریه است که مطابق مصوبه هیات امانت تعیین شده است و طبق شیوه نامه مصوب دانشگاه دریافت می شود. چنانچه دانشجو در این مدت دانش آموخته نشود، پرونده وی برای تصمیم گیری در خصوص ادامه تحصیل به کمیسیون موارد خاص دانشگاه ارجاع می شود. کمیسیون موارد خاص با حضور استاد راهنما، وضعیت دانشجو را بررسی می کند و متناسب با فعالیت های علمی دانشجو، در مورد مدت و نحوه ادامه تحصیل یا اخراج وی تصمیم گیری قطعی خواهد کرد.

ماده ۱۰. تعداد واحدهای درسی دوره دکتری تخصصی ۳۶ واحد است که از این تعداد، ۱۲ تا ۱۸ واحد آموزشی و ۱۸ تا ۲۴ واحد پژوهشی (رساله) است که در برنامه درسی هر رشته تحصیلی لحاظ شده است.
تبصره. دانشجو در هر نیمسال تحصیلی مجاز به انتخاب حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد درسی است.

ماده ۱۱. نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می شود. حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ و میانگین کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی ۱۶ است.

تبصره ۱. برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ از تمام دروس دوره الزامی است.
تبصره ۲. در شرایط خاص و در صورت نیاز، به تشخیص استاد راهنما و تایید گروه آموزشی دانشجو موظف است حداکثر تا ۶ واحد درسی را تحت عنوان جبرانی بگذرانند. هزینه این دروس مطابق تبصره ۱ ماده ۵ پرداخت خواهد شد. نمره دروس کمبود در تعیین میانگین کل نمرات محاسبه نمی شود. حداقل نمره دروس کمبود همانند دیگر دروس دوره دکتری ۱۴ است.

تبصره ۳. چنانچه میانگین کل نمرات دانشجو پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی کمتر از ۱۶ باشد دانشجو موظف است با نظر استاد راهنما و تایید گروه، فقط در یک نیمسال تحصیلی حداکثر ۱۰ واحد درسی را برای ترمیم معدل کل اخذ کند. هزینه این دروس مطابق تبصره ۱ ماده ۵ پرداخت خواهد شد. در صورت عدم کسب معدل بالای ۱۶ پس از اخذ دروس ترمیم معدل، از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره ۴. دانشجویی که در اولین ارزیابی جامع نمره کمتر از ۱۶ کسب کرده است، مجاز است صرفاً یکبار دیگر در ارزیابی جامع شرکت کند و آن را با موفقیت بگذرانند. پرونده دانشجویی که برای بار دوم نمره کمتر از ۱۶ کسب کند جهت تصمیم گیری در خصوص امکان شرکت مجدد در ارزیابی جامع به کمیسیون موارد خاص دانشگاه ارجاع می شود.

تبصره ۵. نمره ارزیابی جامع و طرح پیشنهادی رساله دکتری (حداقل ۱۶) در میانگین معدل کل محاسبه نمی گردد، اما پیشنیاز انتخاب درس رساله است.

تبصره ۶. دانشجو می بایست به منظور شرکت در ارزیابی جامع حائز شرایط ذیل باشد:

- ۱) گذراندن تمام واحدهای آموزشی با میانگین حداقل ۱۶
- ۲) انتخاب درس ارزیابی جامع توسط دانشجو
- ۳) تصویب موضوع کلی طرح پیشنهادی رساله دکتری و مشخص شدن استاد راهنما در گروه آموزشی
- ۴) تسویه حساب مالی دانشجویان شهریه پرداز، بورسیه یا موسسات اجرایی طبق حکم بورسیه یا مفاد قرارداد
- ۵) موافقت استاد راهنما با تقاضای دانشجو جهت شرکت در ارزیابی جامع، تعیین ارزیابان و موافقت گروه و اعلام آن به معاون دانشکده
- ۶) اطمینان از کامل بودن پرونده آموزشی و اداری دانشجو در حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه
- تبصره ۷.** نحوه اجرا، گردش کار و قوانین ارزیابی جامع مطابق با شیوه نامه اجرایی ارزیابی جامع و دفاع از طرح پیشنهادی رساله دکتری انجام می شود.

ماده ۱۲. «تغییر رشته» یا «انتقال» دانشجوی دوره دکتری تخصصی در همان دانشگاه یا سایر دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.
تبصره ۱. دانشجو در دوره دکتری می‌تواند حداکثر یک نیمسال تحصیلی را با موافقت دانشگاه مبدأ و مقصد به عنوان مهمان در دانشگاه‌های دولتی بگذراند. دانشجو مجاز به گذراندن دروسی انفرادی مانند مساله مخصوص، مساله ویژه، موضوع ویژه، سمینار و رساله به صورت مهمان در دانشگاه مقصد نیست.

ماده ۱۳. تصویب طرح پیشنهادی رساله در گروه آموزشی پس از گذراندن موفقیت‌آمیز ارزیابی جامع، شرط لازم برای اجرای رساله در دوره دکتری تخصصی است.

تبصره. رویکردها و سیاست‌های کلان برای جهت‌دهی به محورهای مطالعاتی و تحقیقاتی دانشجویان در انتخاب موضوع و نگارش رساله از سوی معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه تعیین و ضوابط و شرایط اختصاصی انجام آن در قالب رساله در شورای آموزشی دانشگاه تصویب می‌شود.

ماده ۱۴. دانشجوی دوره دکتری تخصصی مجاز است علاوه بر استاد راهنمای اصلی، استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد. استاد راهنما به درخواست دانشجو و از میان اعضای هیات علمی دارای شرایط دانشگاه محل تحصیل و با مرتبه علمی حداقل استادیاری با تایید گروه آموزشی تعیین می‌شود. انتخاب استاد/استادان مشاور به پیشنهاد استاد راهنما و تایید گروه آموزشی از میان اعضای هیات علمی یا افراد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط امکان‌پذیر است.

تبصره ۱. دانشجو موظف است در اولین نیمسال ورود به دانشگاه، جهت انتخاب استاد راهنما و موضوع کلی رساله اقدام نماید. در این راستا گروه آموزشی موظف است حداقل یک جلسه توجیهی با دانشجویان در نیمسال اول تحصیلی برگزار نماید. انتخاب واحد نیمسال دوم دانشجو منوط به تعیین استاد راهنما و مشخص شدن موضوع کلی رساله دکتری است.

تبصره ۲. مسئولیت راهنمایی دانشجو از نخستین نیمسال تحصیلی بر عهده استاد راهنما است که با رعایت شیوه‌نامه ظرفیت راهنمایی اساتید و موافقت عضو هیات علمی و تایید گروه آموزشی تعیین می‌شود.

تبصره ۳. داشتن حداقل سه سال سابقه تدریس در دوره تحصیلات تکمیلی و دانش‌آموخته کردن حداقل سه دانشجوی کارشناسی ارشد برای استاد راهنمای اول ضروری است.

تبصره ۴. استاد راهنمای اول حداقل ۶۰ درصد مسئولیت هدایت رساله را برعهده دارد. استاد راهنمای دوم نیز باید عضو هیات علمی یکی از دانشگاه‌ها و یا موسسات آموزش عالی و یا پژوهشی باشد و راهنمایی سه پایان‌نامه کارشناسی ارشد را عهده‌دار باشد.

تبصره ۵. حداقل تعداد اعضای هیات راهبری در دوره دکتری ۲ نفر است.

ماده ۱۵. دانشجوی دوره دکتری می‌تواند حداکثر یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده نماید، مدت مذکور جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره ۱. تقاضای مرخصی باید قبل از شروع نیمسال با موافقت استاد راهنما، مدیر گروه و تایید معاون آموزشی دانشکده انجام شود. تقاضای مرخصی بعد از شروع نیمسال باید با ارائه مدارک همراه باشد و در صورت تایید مدیر گروه و شورای آموزشی دانشکده قابل بررسی است. تقاضا و مصادیق مرخصی بدون احتساب در سنوات در کمیسیون موارد خاص دانشگاه بررسی می‌شود.

ماده ۱۶. دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصا و به صورت کتبی به آموزش دانشکده تسلیم کند. دانشجوی مجاز است فقط یک بار و تا یک ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد، در غیراینصورت پس از انقضای این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود.

تبصره ۱. تصمیم‌گیری برای بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل برعهده دانشگاه است.

تبصره ۲. درخواست‌های انصراف از تحصیل پس از سپری شدن مدت یک ماه از تاریخ درخواست، در شورای آموزشی دانشکده تصویب و حکم انصراف از تحصیل دانشجوی صادر می‌شود. متقاضی انصراف از تحصیل، تا قبل از تصویب حکم انصراف در شورای دانشکده، دانشجوی بوده و موظف به رعایت قوانین و مقررات دانشگاه است.

تبصره ۳. بررسی بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل، تا قبل از سپری شدن یک نیمسال از تاریخ درخواست دانشجوی با رعایت ضوابط و وظیفه عمومی و در سنوات مجاز و نیز به شرطی که قبلا از مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نکرده باشد، توسط دانشگاه امکان پذیر است.

تبصره ۴. دانشجویان شهریه‌پرداز در صورت انصراف پس از شروع کلاس‌ها ملزم به پرداخت مبلغ شهریه ثابت و متغیر هستند. دانشجویان دوره روزانه در صورت انصراف پس از شروع کلاس‌ها ملزم به پرداخت تعهد آموزش رایگان طبق آیین‌نامه وزارت عتف هستند.

ماده ۱۷. در موارد زیر دانشجوی از ادامه تحصیل در دوره دکتری محروم می‌شود:

- میانگین کل نمره‌های تمامی درس‌هایی که دانشجو گذرانده است با احتساب واحدهای ترمیمی کمتر از ۱۶ شود.
- دو بار در ارزیابی جامع نمره قبولی کسب نکند و کمیسیون موارد خاص نیز مجوز شرکت در ارزیابی جامع را برای بار سوم صادر ننماید.
- رساله‌ی دانشجوی پس از دفاع مجدد غیرقابل قبول ارزیابی شود.
- مدت مجاز تحصیل دانشجوی به پایان برسد.

تبصره ۱. در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجوی از ادامه‌ی تحصیل در دوره‌ی دکتری، موسسه مجاز است با رعایت ضوابط و مقررات مربوط (پس از تسویه حساب مالی) و در صورت درخواست دانشجوی صرفا گواهینامه‌ای مبنی بر واحدهای آموزشی گذرانده صادر و در اختیار وی قرار دهد.

تبصره ۲. دانشجوی محروم از تحصیل موظف است به تعهداتی که سپرده است عمل نماید.

ماده ۱۸. ارزیابی و تصویب اولیه طرح پیشنهادی رساله از نیمسال دوم تحصیلی دانشجوی قابل انجام است. تصویب نهایی و استمرار پژوهش رساله منوط به قبولی در ارزیابی جامع و تصویب طرح پیشنهادی است. دریافت کمک هزینه پژوهشی رساله (گرت) پس از تایید طرح پیشنهادی توسط هیات داوران و تایید دانشکده و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه ممکن خواهد بود.

تبصره ۱. به صورت معمول تصویب طرح پیشنهادی رساله همزمان یا پس از ارزیابی جامع صورت می‌گیرد، اما در شرایط خاص تصویب طرح پیشنهادی مطابق شیوه‌نامه مرتبط قبل از ارزیابی جامع نیز امکان‌پذیر است.

تبصره ۲. تصویب طرح پیشنهادی رساله می‌بایست حداکثر تا یک نیمسال پس از ارزیابی جامع انجام شود. به هرحال کلیه دانشجویان می‌بایست تا پایان نیمسال ششم ارزیابی جامع و دفاع از طرح پیشنهادی رساله دکتری را با موفقیت پشت سر گذاشته باشند.

ماده ۱۹. دانشجوی می‌تواند در زمان انجام و تدوین رساله دکتری از فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت در داخل/خارج کشور مطابق شیوه‌نامه وزارت عتف و دستورالعمل اجرایی دانشگاه استفاده نماید.

ماده ۲۰. دانشجو پس از تدوین رساله و مشروط بر تایید استاد/استادان راهنما از حداقل کفایت دستاوردهای علمی (چاپ یک مقاله علمی-پژوهشی معتبر و مستخرج از رساله و یا ثبت پتنت خارجی)، مجاز است در حضور هیات داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۱. حداقل فاصله زمانی از تصویب طرح پیشنهادی رساله در شورای دانشکده تا تاریخ دفاع دوازده ماه می‌باشد. در هر صورت دانشجو نمی‌تواند زودتر از سه سال دفاع نماید.

تبصره ۲. دانشجو می‌تواند پس از تصویب طرح پیشنهادی حداکثر یک بار نسبت به اصلاح طرح پیشنهادی خود اقدام نماید. در این صورت حداقل فاصله زمانی از تصویب اصلاحیه در شورای دانشکده تا تاریخ دفاع شش ماه خواهد بود.

تبصره ۳. لازم است پیش‌نویس رساله مورد تایید استاد راهنمای دانشجو حداقل یک ماه قبل از دفاع از طریق گروه آموزشی برای داوران ارسال گردد. پس از تایید داوران مبنی بر قابل دفاع بودن رساله ادامه فرایند دفاع ممکن خواهد بود.

تبصره ۴. هیأت داوران متشکل از سه عضو هیأت علمی (علاوه بر اساتید هیات راهبری) با حداقل مرتبه استادیاری شامل حداقل یک عضو خارج از دانشگاه با مرتبه دانشیاری و بالاتر است.

تبصره ۵. نماینده تحصیلات تکمیلی به عنوان رئیس هیات داوران، مدیر برگزاری جلسه و ناظر شروع و پایان دفاع بدون حق رای در نمره‌دهی است. جمع‌بندی نمرات اعضای حاضر، تکمیل فرم‌ها، تایید اعمال اصلاحات لازم رساله توسط دانشجو و ارائه مستندات پژوهشی پس از سه ماه، تطبیق نگارش رساله با قالب مورد نظر دانشگاه، اعلام نمره در جلسه دفاع، تکمیل فرم مربوطه و ورود اطلاعات آن در سامانه به عهده نماینده تحصیلات تکمیلی است.

تبصره ۶. شرط دفاع از رساله برای دانشجویان دکتری، چاپ یا پذیرش حداقل یک مقاله در مجلات علمی-پژوهشی دارای نمایه معتبر است. مجلات علمی-پژوهشی دارای نمایه معتبر عبارتند از

- مجلات تحت پوشش ISI که ضریب تاثیر برای آن‌ها محاسبه می‌شود (موسوم به لیست JCR)،
- مجلات تحت پوشش SCOPUS
- مجلات علمی-پژوهشی تحت پوشش ISC که همزمان مورد تایید وزارت علوم و یا وزارت بهداشت نیز باشند.

تبصره ۷. دانشجویانی که از دوره فرصت تحقیقاتی داخل/خارج استفاده نموده‌اند، می‌بایست قبل از دفاع نسبت به تسویه حساب دوره اقدام نموده باشند، در غیر اینصورت مجوز دفاع آنها صادر نخواهد شد.

تبصره ۸. حضور دانشجو در جلسه دفاع رساله الزامی است و امکان برگزاری جلسه دفاع بدون حضور دانشجو و به صورت ویدئوکنفرانس وجود ندارد.

ماده ۲۱. نمره رساله در میانگین کل محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می‌شود:

- مردود (کمتر از ۱۶)؛

- قبول با درجه، خوب (۱۶ تا ۱۷/۹۹)، خیلی خوب (۱۸ تا ۱۸/۹۹) و یا عالی (۱۹ تا ۲۰).

تبصره ۱. چنانچه ارزشیابی رساله، مردود اعلام شود، با تأیید هیات داوران، حداکثر یک نیمسال تحصیلی به دانشجو اجازه داده می‌شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیات داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۲. دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی با موفقیت از رساله خود دفاع نکند، با رعایت ضوابط مربوط فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را دریافت می‌کند.

تبصره ۳. نمره رساله دانشجو علاوه بر نظر کمیته داوران با توجه به فعالیت‌های وی مطابق با حداکثرهای زیر تعیین می‌گردد:

در ارزیابی رساله دکتری حداکثر نمره رساله ۱۹ است و کسب نمره بالاتر از آن با رعایت شرایط زیر ممکن است:

- چاپ یا پذیرش مقاله مستخرج از رساله در مجلات فهرست JCR تا ۱ نمره
 - چاپ یا پذیرش مقاله مستخرج از رساله در مجلات فهرست SCOPUS تا ۰/۷۵ نمره
 - چاپ یا پذیرش مقاله علمی-پژوهشی مستخرج از رساله در مجلات مورد تایید وزارت علوم و وزارت بهداشت تا ۰/۵ نمره
 - اختراع و اکتشاف مرتبط با موضوع رساله دارای تاییدیه علمی از مراجع معتبر تا ۰/۷۵ نمره
- تبصره ۴.** مقاله ارائه شده به عنوان شرط دفاع برای اخذ نمره بالاتر از ۱۹ قابل استفاده نیست، همچنین افزایش نمره در هر بند نمی تواند از حداکثر تعیین شده بیشتر باشد، حتی اگر تعداد موارد ارائه شده در آن بند بیشتر از یکی باشد.
- تبصره ۵.** ارائه مستندات پژوهشی تا ۳ ماه پس از تاریخ دفاع قابل نمره دهی است. این تبصره شامل مقاله ارائه شده برای شرط دفاع نمی باشد.
- تبصره ۶.** ارائه نمره قبولی زبان تا قبل از تاریخ دفاع الزامی است. در صورت عدم ارائه نمره زبان امکان برگزاری دفاع و فارغ التحصیلی نخواهد بود. حداقل نمره زبان قابل قبول در آزمون IELTS 5.5، TOEFL 470، TOEFL-IBL 61، TOLIMO 470 و MSRT 50 است. تمدید سنوات به دلیل عدم ارائه نمره زبان صرفاً برای یک نیمسال ممکن خواهد بود.
- ماده ۲۲.** ملاک دانش آموختگی، گذراندن کلیه واحدهای دوره، داشتن میانگین کل حداقل ۱۶ و موفقیت در دفاع از رساله است.
- تبصره.** تاریخ دانش آموختگی، روز دفاع با کسب درجه قبولی از رساله است.
- تبصره ۲.** دانشجو حداکثر شش ماه فرصت دارد تا پس از دانش آموختگی جهت تسویه حساب مراجعه نماید و در غیر این صورت به ازای هر ماه مبلغ معینی بر اساس تعرفه مصوب هیأت امنای دانشگاه پرداخت خواهد کرد.
- تبصره ۳.** در صورتی که دانشجو پس از زمان تعیین شده برای انجام مراحل فارغ التحصیلی مراجعه ننماید دانشگاه راساً نسبت به انجام مراحل قانونی اقدام خواهد کرد.
- تبصره ۴.** اعطای هر گونه ارزش تحصیلی (تاییدیه تحصیلی و یا ریز نمرات)، رتبه و یا گواهی فارغ التحصیلی پس از بررسی و تکمیل پرونده تحصیلی و تسویه حساب کامل با دانشگاه صورت می پذیرد.
- تبصره ۵.** اعطای مدرک دانشنامه دکتری تنها به دانش آموختگانی امکان پذیر است که تعهد و بدهی به وزارت یا دانشگاه نداشته باشند، با صندوق رفاه تسویه حساب کرده باشند و به لحاظ نظام وظیفه منعی نداشته باشند.
- ماده ۲۳.** چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین رساله مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی برداری و مانند اینها) شود و تخلف او از سوی دانشگاه تایید گردد، از ادامه تحصیل محروم و اخراج می شود.
- تبصره.** احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام تحصیلات از سوی دانشگاه، منجر به ابطال مدرک تحصیلی صادر شده خواهد شد.
- تبصره ۱.** در انتشار رساله یکی از سطوح زیر برای مدت محدود جهت نشر تمام یا قسمتی از آن منظور خواهد شد:
- سطح اول: تمام رساله ممکن است به پیشنهاد استاد راهنما، تا موعد مقرر (حداکثر ۲۴ ماه) غیر قابل نشر در نظر گرفته شود.
 - سطح دوم: فصل یا فصولی از رساله به تایید استاد راهنما، تا موعد مقرر (حداکثر ۲۴ ماه) غیر قابل نشر باشد.
 - سطح سوم: بدون محدودیت نشر.
- ماده ۲۴.** این آیین نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۲۴ ماده و ۶۹ تبصره در جلسه شماره ۴۱۰ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۲۴ شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه به تصویب رسید و اجرای آن برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۳۹۷-۹۸ و پس از آن الزامی است.